

DEPRESYONDA BİLGİ İŞLEME SÜRECİ

BİLGİ İŞLEME SÜREÇ VE YAKLAŞIMLARI

- Genel olarak ifade etmek gerekirse; ***depresyon yaşıyan kişiler olumsuz bilişsel şemaları ile ilişkili veya tutarlı bilgilere dikkat etmekte ve daha sonra onları hatırlamaktadırlar.***
- **Biliş ve duygular çok fazla iç içe geçtiğinden hangisinin bu duygudurum için başat olduğuna karar vermek zor görünmektedir.**

- Bilişsel Kuram'a göre, bu bilişsel yanlılıklar kendilerini ***algı, dikkat ve belleği*** değerlendiren görevlerde ortaya koyarlar.

- Duygusal ve bilişsel bozulmaların iç içe geçtiği depresif bozuklukta;
 - Bilişsel bozulma mı ön plandadır,
 - Duygusal bozulma mı ön plandadır?
- *Zajonc (1980; 1984) – Duygulardaki değişim bilişsel değişimi beraberinde getirir.*
- *Lazarus (1982; 1984) – Bilişsel değişim duygusal değişimi beraberinde getirir.*

- Bilgi işleme yaklaşımı, duygu durum bozukluklarına temelde, bilgi işleme sürecindeki bir takım *çarpıtma* ve *yanlılıkların* sonuçları olarak bakmaktadır.
- Bahsedilen bilişsel yanlılığın, duygusal bozuklukların önce ortaya çıkmasında, daha sonra gelişmesinde ve sürmesinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir.

DEPRESYONDA BİLGİ İŞLEME SÜREÇLERİ

- *AŞAĞIDAN-YUKARI VE YUKARIDAN-AŞAĞI SÜREÇLER*
 - *AŞAĞIDAN YUKARI (BOTTOM-UP) BİLGİ İŞLEME*
 - *Örüntü tanıma – dikkat – algı – kısa süreli bellek – uzun süreli bellek*
 - *YUKARIDAN AŞAĞI (TOP-DOWN) BİLGİ İŞLEME*
 - *Uzun süreli bellek – kısa süreli bellek – algı – dikkat*

- ***Bilgi işleme sistemindeki yanlışlıklar, otomatik olarak işlemektedir ve kişi genelde bu sürecin farkında olmamaktadır.***

- Depresif bozuklukta dikkat ile ilgili iki temel bilgi bulunmaktadır;
 1. Olumsuz bilgiye ilişkin seçici dikkat
 2. Kendine odaklanmış dikkat

- Depresif bozuklukta dikkat konusunda yürütülen çalışmalarda yaygın olarak kullanılan iki farklı görev bulunmaktadır;
 1. Duygusal Stroop Testi
 2. Nokta Belirleme Testi

UZUN SÜRELİ BELLEK

Depresyonda uzun süreli bellekle ilgili çalışmalar genellikle ***kodlama*** ve ***geri getirme*** süreçlerine odaklanmıştır.

- Uzun süreli bellek konusunda yapılan çalışmalar genelde semantik ve epizodik bellek temelinde yapılmaktadır.

UZUN SÜRELİ BELLEK

• OTOBİYOGRAFİK BELLEKTE ANI YANLILIĞI

- Depresiflerin otobiyografik bellek incelemelerinde genelde olumsuz yönde bir anı yanlılığı olduğu bilinmektedir.
- Otobiyografik bellek çalışmalarında kullanılan en önemli testlerden biri; sıfat çiftleri ile yapılan çalışmalardır.

OLUMLU	OLUMSUZ
MUTLU	ÖFKELİ
İLGİLİ	ÜZGÜN
BAŞARILI	BECERİKSİZ
ŞAŞIRMİŞ	İNCİNMIŞ
GÜVENLİ	YALNIZ

- Yapılan alışmalar, depresif kişilerin **olumsuz özgül** anılarına daha kolay ulaşabildiklerini ve nötr uyarılara da daha fazla olumsuz anlam yükleme eğiliminde oldukları bilinmektedir.
- Buna karşın **olumlu özgül** anılara ulaşmakta zorlandıkları ve bu tür anılara ulaşmak için daha uzun zaman harcadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- **DUYGU DURUM TUTARLI BELLEK YANLILIĞI**

- Kişinin içinde bulunduğu duygu durumla bağlantılı daha kolay ve ayrıntılı şekilde, diğer anılarını ise daha genel hatları ile hatırlaması anlamına gelmektedir.
- Depresif duygu durumunda bulunan kişilerde duygu durum tutarlı bellek yanlılığına sıkça rastlanmaktadır.

- Depresif kişilerle yürütülen takip çalışmalarında, duygu durumlarındaki değişikliklerle paralel olarak, olumlu özgül anılara ulaşmakta zorlanmadıklarını ve bu tür anılara ulaşmak için daha kısa süre harcadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Ingram, depresyonun olumsuz olaylara duyarlıktan çok, olumlu bilgiyi işleme yeteneğindeki yetersizlik olabileceğini öne sürmektedir.

- **Otobiyografik anıların araya girmesi (Intrusion)**
 - TSSB durumunda sıkça gözlenen bu durumun, depresyon için de sıkça söz konusu olduğu araştırmalar tarafından gösterilmektedir.

- **Aşırı genel hatırlama**

- **Depresif kişilerin özgül anılara ulaşmakta zorlandıkları ve aşırı genel anılar hatırlama eğiliminde oldukları bilinmektedir.**
- **Özellikle olumlu anılara ilişkin özgüllüğün daha da azalmış olduğu bilinmektedir.**